

ทศวรรษของพัฒนาการการส่งเสริมคุณภาพชีวิตคนพิการ
ในประเทศไทย 2550 - 2560

A Decade of Development of Empowering Quality of Life of
the Disabled in Thailand (2007 - 2017)

ผศ. ดร. เมทินทร์ เมธาวีกุล

Asst. Prof. Dr. Mekin Methawikul

มหาวิทยาลัยสยาม

Siam University

E-mail: Mekin991@yahoo.com

บทคัดย่อ

บทความนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อรายงานความคืบหน้า ทบทวนและวิเคราะห์กระบวนการพัฒนาคุณภาพชีวิตของคนพิการในทศวรรษหน้า โดยมีพระราชบัญญัติส่งเสริมคุณภาพชีวิตคนพิการ พ.ศ. 2550 และ ฉบับแก้ไข 2556 เป็นนโยบายของภาครัฐที่วางรากฐานการส่งเสริมคุณภาพชีวิตคนพิการอย่างเป็นรูปธรรมในด้านสิทธิของคนพิการในด้านต่าง ๆ หลังจากวิเคราะห์แล้ว ผู้เขียนสรุปได้ว่า กระบวนการพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการในทศวรรษหน้า (พ.ศ. 2561 – 2570) **ด้านสิทธิและความเท่าเทียม** รัฐบาลและองค์กรคนพิการ ต้องให้ข้อมูล ความรู้ความเข้าใจถึงสิทธิของคนพิการว่า มีสิทธิเท่าเทียมกับบุคคลทั่วไปที่มีฐานะเป็นพลเมืองไทย และลงทะเบียนคนพิการเพื่อรับสิทธิเหล่านั้น **ด้านสิ่งอำนวยความสะดวกสำหรับคนพิการ** กองทุนให้กู้ยืมของคนพิการ และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นสร้างสภาพแวดล้อม พัฒนาเทคโนโลยี และข้อมูลข่าวสาร ที่คนพิการสามารถเข้าถึงและใช้ประโยชน์ รวมถึงส่งเสริมให้คนพิการเข้าถึงและใช้ประโยชน์ได้จากสภาพแวดล้อม อาคาร สถานที่ การคมนาคมขนส่ง และเทคโนโลยีสิ่งอำนวยความสะดวกเพื่อการดำรงชีวิตประจำวัน **ด้านกีฬาและนันทนาการ** โดยการสร้างพลังอำนาจให้คนพิการสามารถเข้าถึงบริการต่างๆทั้งด้านการแพทย์ การศึกษา อาชีพและการมีงานทำ กีฬา การท่องเที่ยว **ด้านสุขภาวะคนพิการ** ให้คนพิการได้รับสิทธิและโอกาส และการคุ้มครองจากรัฐ ใช้ประโยชน์จากบริการต่างๆ จากสิ่งอำนวยความสะดวกอันเป็นสาธารณะ ในด้านฟื้นฟูสมรรถภาพโดยกระบวนการทางการแพทย์ การศึกษา การอาชีพ **ด้านการศึกษา** ให้บุคคลมีสิทธิและโอกาสเสมอกันในการรับการศึกษาขั้นพื้นฐานไม่น้อยกว่าสิบสองปีและรัฐต้องจัดให้อย่างทั่วถึงและมีคุณภาพ โดยไม่เก็บค่าใช้จ่าย **ด้านการออกสู่สังคม** โดยการสร้างเสริมเจตคติเชิงสร้างสรรค์ต่อความพิการและคนพิการส่งเสริมและสนับสนุนให้หน่วยงานภาครัฐและภาคเอกชนจัดกิจกรรมในการสร้างเสริมเจตคติ เชิงสร้างสรรค์ต่อความพิการ คนพิการ ความพิการ ผู้ดูแล ผู้ช่วยคนพิการ และครอบครัว และ**ด้านอาชีพและการจ้างแรงงาน** โดยการสร้างความเข้มแข็งขององค์กรด้านคนพิการและเครือข่ายในการขับเคลื่อนการดำเนินงานด้านคนพิการอย่างเป็นระบบและมีประสิทธิภาพ

คำสำคัญ: คุณภาพชีวิตคนพิการ, พรบ.ส่งเสริมคุณภาพชีวิตคนพิการ, คนพิการ

Abstract

This article is intended to report progress, review and analyze the process of improving the quality of life of the disabled in the next decade. According to the Disability Promotion of Life Act 2007 and amended 2013, it is a government policy that provides concrete foundations for the promotion of the quality of life of the disabled in the rights of the disabled in various areas. The author concludes that process for improving the quality of life of the disabled in the next decade (2018 - 2027). **Rights and equality dimension**, government and disabled organizations must provide information knowledge and understanding of the rights of the disabled that equal rights to general people with Thai citizenship status and register people with disabilities to receive those rights. **Facilities for the disabled disability**, loan fund and local and government organizations create an environment technology development and news that people with disabilities can access and use including the promotion of disabled people to access

and use from the environment, building, place, transportation and assistive technology for daily living. **Sport and recreation**, by empowering people with disabilities to access services in medicine, education, careers and employment, sports, tourism. **Disability health**, providing disabled people with rights and opportunities and protection from the state take advantage of various services from public facilities in the field of rehabilitation through medical processes. **Education**, individuals have equal rights and opportunities to receive basic education for no less than twelve years, and the state must provide thorough and quality education without charge. **Engage in social events**, by promoting creative attitudes towards disabilities and people with disabilities, promote and support public and private agencies to organize activities to promote attitudes. Creative towards disabilities, the disabled, the caregivers, and their families create there. **Occupation and employment** by strengthening the organization of the disabled and the network to drive the operation of the disabled systematically and efficiently.

Keywords: The disabled development, Disable Promotion law, The disabled

Received: 2019-04-31

Revised: 2019-07-19

Accepted: 2019-08-20

บทนำ

พระราชบัญญัติส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ พ.ศ. 2550 และ ฉบับแก้ไข 2556 เป็นนโยบายของภาครัฐที่วางรากฐานการส่งเสริมคุณภาพชีวิตคนพิการอย่างเป็นรูปธรรมในด้านสิทธิของคนพิการในด้านต่าง ๆ เช่น ด้านการศึกษา ด้านการรักษาพยาบาล ด้านการส่งเสริมอาชีพ และด้านการปรับปรุงสิ่งอำนวยความสะดวกให้คนพิการใช้ชีวิตได้อย่างปกติมากที่สุด เป็นต้น จากการสำรวจพบว่าในห้วงทศวรรษที่ผ่านมา (พ.ศ. 2550-2561) คนพิการในประเทศไทยมีพัฒนาการในการรับรู้สิทธิของตนเองในด้านต่าง ๆ มากขึ้นจากความร่วมมือของภาครัฐ องค์กรเพื่อคนพิการ และภาคธุรกิจเพื่อส่งเสริมให้คนพิการในประเทศไทยมีความเชื่อมั่นในศักยภาพของตนเองสามารถสร้างอาชีพและรายได้เป็นของตนเองปรับเปลี่ยนแนวคิดที่ว่า ความพิการเป็นภาระให้กลายเป็นพลังที่จะช่วยพัฒนาประเทศต่อไป จากแนวคิดที่ว่า การส่งเสริมพลังให้คนพิการ และครอบครัวของคนพิการได้รับรู้และเข้าใจถึงสิทธิและศักยภาพของคนพิการจะนำไปสู่ความเข้มแข็งและความมั่นคงของชีวิตของคนพิการ ปัจจุบันประเทศไทยมีคนพิการประเภทต่าง ๆ ที่จด

ทะเบียนคนพิการแล้ว ณ เดือนมีนาคม 2561 จำนวน 1,916,828 คน (ชาย 910,171 คน หญิง 1,006,657 คน) เพิ่มขึ้นจากจำนวนคนพิการในปี 2556 ซึ่งมีประมาณ 1,300,000 คน (เมทินทร์ เมธาวิกุล และ คณะ, 2556: 6) โดยจำนวนคนพิการในปี 2561 แบ่งคนพิการที่อยู่ในวัยเด็ก และวัยศึกษา (แรกเกิด-15ปี) ร้อยละ 3.89 จำนวน 74,580 คน ในจำนวนนี้มีคนพิการที่อยู่ในวัยทำงาน อายุ 15-60 ปี ร้อยละ 42.29 มีจำนวนทั้งสิ้น 810,680 คน แต่เป็นคนพิการที่ประกอบอาชีพและม้งานทำเพียงร้อยละ 38.16 จำนวน 310,361 คน คนพิการที่สามารถประกอบอาชีพได้ แต่ยังคงไม่ได้ประกอบอาชีพ ถึงร้อยละ 36.20 จำนวน 293,465 คน และคนพิการที่ไม่สามารถประกอบอาชีพได้ (เนื่องจากพิการมากและช่วยเหลือตนเองไม่ได้) ร้อยละ 25.64 จำนวน 207,854 คน สำหรับคนพิการที่อยู่ในวัยสูงอายุ (อายุ 60 ปีขึ้นไป) ร้อยละ 53.82 จำนวน 1,031,568 คน เมื่อพิจารณาในภูมิลำเนาพบว่า คนพิการอาศัยในภาคตะวันออกเฉียงเหนือมากที่สุด จำนวน 779,056 คน คิดเป็นร้อยละ 40.64 รองลงมา ได้แก่ ภาคเหนือ มีคนพิการจำนวน 432,074 คน คิดเป็นร้อยละ 22.54

ภาคกลางและภาคตะวันออก จำนวน 391,857 คน คิดเป็นร้อยละ 20.44 ภาคใต้ จำนวน 222,179 คน คิดเป็นร้อยละ 11.59 กรุงเทพมหานคร จำนวน 81,553 คน คิดเป็นร้อยละ 4.25 และข้อมูลรอกการ ยืนยัน จำนวน 10,109 คน คิดเป็นร้อยละ 0.53

ตามประเภทความพิการ โดย พระราชบัญญัติส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคน พิการ พ.ศ. 2550 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2556 มีจำนวนคนพิการแยกตามประเภทความ พิการได้คือ ความพิการทางการเคลื่อนไหวหรือทาง ร่างกาย มากที่สุด จำนวน 942,658 คน ร้อยละ 49.18 คนพิการทางการได้ยินหรือสื่อความหมาย จำนวน 352,503 คน (ร้อยละ 18.39) คนพิการ ทางการเห็น จำนวน 195,646 คน (ร้อยละ 10.21) คนพิการทางจิตใจหรือพฤติกรรม จำนวน 134,915 คน (ร้อยละ 7.46) คนพิการทาง สติปัญญา จำนวน 130,754 คน (ร้อยละ 6.82) คนพิการทางออทิสติก จำนวน 11,331 คน (ร้อย ละ 0.59) คนพิการทางการเรียนรู้ จำนวน 9,300 คน (ร้อยละ 0.49) (เพศชาย จำนวน 6,510 คน และ เพศหญิง จำนวน 2,790 คน) และพิการมากกว่า 1 ประเภทความพิการ จำนวน 122,341 คน (ร้อยละ 6.38) และข้อมูลรอกการยืนยัน จำนวน 9,258 คน (ร้อยละ 0.48) (ศรัญญา ทิพย์อ้าย, 2562) ซึ่ง สัดส่วนคนพิการตามประเภทของความพิการไม่ เปลี่ยนแปลงจากข้อมูลในปี 2550

กรมส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคน พิการ (พท.) ได้พัฒนามาตรฐานคุณภาพชีวิตคน พิการขึ้น ซึ่งประกอบด้วย 7 ดัชนี 8 องค์ประกอบ และ 26 ตัวชี้วัด โดยมีวัตถุประสงค์สำคัญคือเพื่อ เป็นเครื่องมือในการวัดระดับมาตรฐานคุณภาพ ชีวิตคนพิการที่เป็นระบบและมีประสิทธิภาพ สามารถคาดการณ์แนวโน้มสถานการณ์คุณภาพ ชีวิตคนพิการได้อย่างแม่นยำ และสามารถกำหนด นโยบายในการพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการได้ อย่างเหมาะสมและทันเหตุการณ์ โดยดัชนี 7 ด้าน ของมาตรฐานคุณภาพชีวิตคนพิการ ประกอบด้วย 1) สิทธิและความเท่าเทียม 2) สุขภาวะคนพิการ

3) การศึกษา 4) อาชีพ การจ้างงานและรายได้ 5) การออกสู่สังคม 6) กีฬาและนันทนาการและ 7) สิ่งอำนวยความสะดวกสำหรับคนพิการ ผลของ การ ศัก ษา ส ถ า น ก า ร ณ์ ค ณ ภ า พ ชี วิ ต คนพิการปี 2560 พบว่า ดัชนีมาตรฐานการพัฒนา คุณภาพชีวิตคนพิการในภาพรวมระดับประเทศ อยู่ในระดับปานกลาง มีทั้งหมด 39 จังหวัด และ ในระดับน้อย มีทั้งหมด 38 จังหวัด พบว่า คุณภาพ ชีวิตคนพิการภาพรวมระดับประเทศอยู่ในระดับ ปานกลาง (ค่าเฉลี่ย 2.63) เมื่อพิจารณาดัชนีด้าน ต่างๆ ในภาพรวมพบว่า ดัชนีมาตรฐานการพัฒนา คุณภาพชีวิตคนพิการ ที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดจนถึงต่ำ ที่สุด คือด้านสิทธิและความเท่าเทียมอยู่ในระดับ มาก (ค่าเฉลี่ย 4.01) รองลงมา คือ ด้านกีฬาและ นันทนาการอยู่ในระดับมาก (ค่าเฉลี่ย 3.58) ด้านสิ่งอำนวยความสะดวก ในระดับปานกลาง (ค่าเฉลี่ย 2.92) ด้านการศึกษา ในระดับปานกลาง (ค่าเฉลี่ย 2.74) ด้านสุขภาวะคนพิการ ในระดับ ปานกลาง (ค่าเฉลี่ย 2.62) ด้านการออกสู่สังคม ในระดับน้อย (ค่าเฉลี่ย 1.93) และต่ำที่สุด คือด้าน อาชีพ การจ้างงานและรายได้ ระดับน้อยที่สุด (ค่าเฉลี่ย 1.73) ตามลำดับ

พัฒนาการด้านการส่งเสริมคุณภาพชีวิต คนพิการ

จากงานวิจัย (เมฆินทร์ เมธาวิกุล และ คณะ, 2556: 6) และจาก เอกสารสถานการณ์คน พิการของ กรมส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคน พิการ ปี 2560 (ศรัญญา ทิพย์อ้าย , 2562: 1-8) พบว่า คนพิการและครอบครัวคนพิการมี พัฒนาการในด้านการส่งเสริมคุณภาพชีวิต ที่ เพิ่มขึ้นในห้วงปี 2550-2560 ดังนี้

เมื่อพิจารณาในแต่ละด้านโดยดัชนี 7 ด้าน ของมาตรฐานคุณภาพชีวิตคนพิการ ประกอบด้วย

1. สิทธิและความเท่าเทียม ซึ่ง ประกอบด้วย 2 องค์ประกอบ 6 ตัวชี้วัด พบว่า การ ได้รับเบี้ยความพิการเข้าถึงได้มากที่สุด (ค่าเฉลี่ย 4.86) เนื่องจากเบี้ยคนพิการเป็นการจ่ายผ่าน

องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ทำให้คนพิการหรือครอบครัวคนพิการได้รับความสะดวกในการได้รับเบี้ยคนพิการ การเข้าถึงและใช้ประโยชน์จากสิทธิ (ค่าเฉลี่ย 4.61) ในขณะที่คนพิการเข้าถึงได้น้อยที่สุด มีการดำเนินการร้องเรียนเรื่องการละเมิดสิทธิในระดับปานกลาง (ค่าเฉลี่ย 2.71)

2. สุขภาวะคนพิการ ซึ่งประกอบด้วย 1 องค์ประกอบ 3 ตัวชี้วัด พบว่า คนพิการเข้าถึงบริการการตรวจสุขภาพประจำปี มากที่สุด (ค่าเฉลี่ย 3.50) การได้รับบริการตามระบบสาธารณสุข ในระดับปานกลาง (ค่าเฉลี่ย 2.60) และความรู้ ความเข้าใจ การดูแลสุขภาวะองค์กร น้อยที่สุด (ค่าเฉลี่ย 1.77)

3. การศึกษา ซึ่งประกอบด้วย 1 องค์ประกอบ 3 ตัวชี้วัด พบว่า คนพิการที่กำลังศึกษาอยู่ได้รับบริการจัดการศึกษาอย่างเต็มศักยภาพ ระดับปานกลาง (ค่าเฉลี่ย 3.05) การสนับสนุนช่วยเหลือด้านการศึกษาในสถาบันศึกษาสามารถดำรงชีวิตประจำวันได้ตามศักยภาพ ระดับน้อย (ค่าเฉลี่ย 2.55) การสำเร็จการศึกษาในช่วงชั้นของการศึกษาหรือแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล IEP ระดับปานกลาง (ค่าเฉลี่ย 2.73) เข้าถึงบริการการตรวจสุขภาพประจำปี มากที่สุด (ค่าเฉลี่ย 3.50)

4. อาชีพ การจ้างงานและรายได้ ซึ่งประกอบด้วย 1 องค์ประกอบ 5 ตัวชี้วัด พบว่าคนพิการได้รับคำแนะนำ คำปรึกษาด้านอาชีพ ระดับปานกลาง (ค่าเฉลี่ย 2.66) การได้รับการจ้างงานผ่านระบบบริการจัดหางานของคนพิการ ระดับน้อย (ค่าเฉลี่ย 2.02) การมีอาชีพและรายได้เพียงพอต่อการยังชีพ ระดับน้อย (ค่าเฉลี่ย 1.81) การเข้าถึงและใช้ประโยชน์จากแหล่งกู้ยืมเงินเพื่อประกอบอาชีพ ระดับน้อยที่สุด (ค่าเฉลี่ย 1.31) และคนพิการสำเร็จการศึกษาได้ตามหลักสูตรอาชีพที่ฝึก ระดับน้อยที่สุด (ค่าเฉลี่ย 1.13)

จากข้อมูลปี 25560 จำนวนคนพิการที่เข้าทำงานในสถานประกอบการ มีจำนวน 15,856 คน จากจำนวนคนพิการ 1,300,000 คน คิดเป็นร้อยละ 1.22 แต่จำนวนคนพิการที่ประกอบอาชีพ

และมีงานทำเพิ่มจำนวนขึ้นเป็น 310,361 คน จากจำนวนคนพิการ 1,916,828 คน (ข้อมูล ณ มีนาคม 2561) คิดเป็นร้อยละ 16.19 ซึ่งเป็นการเพิ่มขึ้นในอัตราที่สูงมาก เป็นผลเนื่องมาจาก นโยบายการจ้างงานคนพิการของสถานประกอบการ นโยบายการพัฒนาอาชีพของกรมส่งเสริมฝีมือแรงงาน และกองทุนส่งเสริมอาชีพคนพิการ

5. การออกสู่สังคม ซึ่งประกอบด้วย 1 องค์ประกอบ 6 ตัวชี้วัด พบว่า คนพิการเข้าร่วมกิจกรรมตามหลักศาสนา วัฒนธรรม ประเพณี ระดับปานกลาง (ค่าเฉลี่ย 2.99) คนพิการได้รับการฝึกอบรมการอยู่ร่วมกับสมาชิกในครอบครัวด้วยสัมพันธภาพที่ดี มีความภาคภูมิใจในตนเอง ระดับปานกลาง (ค่าเฉลี่ย 2.71) รองลงมา การได้รับบริการ 1) การมีผู้ช่วยคนพิการ 2) การจัดปรับสภาพแวดล้อมที่อยู่อาศัย 3) การช่วยเหลือคนพิการที่ไม่มีผู้ดูแล ระดับน้อย (ค่าเฉลี่ย 2.29) การมีส่วนร่วมประชุมกำหนดนโยบาย แผนงาน โครงการที่เกี่ยวข้องกับงานคนพิการ ระดับน้อยที่สุด (ค่าเฉลี่ย 1.29) และการที่ได้รับการฝึกทักษะการดำรงชีวิตที่สอดคล้องกับเป้าหมายของตนเอง ระดับน้อยที่สุด (ค่าเฉลี่ย 1.10)

6. กีฬาและนันทนาการ ซึ่งประกอบด้วย 1 องค์ประกอบ 1 ตัวชี้วัด พบว่า การเข้าร่วมกิจกรรมการเล่นกีฬาและนันทนาการ ในระดับมาก (ค่าเฉลี่ย 3.58)

7. สิ่งอำนวยความสะดวกสำหรับคนพิการ ซึ่งประกอบด้วย 1 องค์ประกอบ 3 ตัวชี้วัด พบว่า ความพึงพอใจในการใช้ประโยชน์จากสิ่งอำนวยความสะดวกในหน่วยราชการ ในระดับมาก (ค่าเฉลี่ย 3.68) ความพึงพอใจในการใช้ประโยชน์จากสิ่งอำนวยความสะดวกในหน่วยงานเอกชน ในระดับมาก (ค่าเฉลี่ย 3.48) และการเข้าถึงและใช้ประโยชน์จากสิ่งอำนวยความสะดวกในหน่วยงานของภาครัฐและเอกชน ในระดับน้อย (ค่าเฉลี่ย 2.19) ตามลำดับ

เมื่อพิจารณาจากมาตรฐานคุณภาพชีวิตของคนพิการ ตามดัชนีชี้วัดทั้ง 7 ด้านนั้นพบว่า ด้าน

สิทธิและความเท่าเทียมกัน มีมาตรฐานสูงที่สุด รองลงมาได้แก่ ด้านสิ่งอำนวยความสะดวกแก่คนพิการ ด้านกีฬาและนันทนาการ ด้านสุขภาวะคนพิการ ด้านการศึกษา ด้านการออกสู่สังคม และด้านอาชีพและการจ้างแรงงาน ตามลำดับ ที่เป็นเช่นนี้ เนื่องจาก รัฐบาล โดยกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ ได้มีนโยบายและโครงการที่บูรณาการกับภาคประชาสังคมโดยเฉพาะ องค์กรคนพิการเพื่อให้ความรู้ ความเข้าใจในสิทธิของคนพิการตามกฎหมายไทย ทำให้มีคนพิการและผู้ดูแลคนพิการได้นำคนพิการมาลงทะเบียนเพื่อรับสิทธิของคนพิการมากขึ้น ประกอบกับความก้าวหน้าของเทคโนโลยีในรูปแบบของแอปพลิเคชันทางโทรศัพท์เคลื่อนที่ต่าง ๆ ทำให้การกระจายข้อมูลเป็นไปอย่างรวดเร็วและในวงกว้าง เมื่อคนพิการได้รับรู้สิทธิของตนเองในด้านต่าง ๆ ทำให้คนพิการเหล่านั้นมีแรงจูงใจที่จะพัฒนาศักยภาพของตนเองในด้าน สุขภาพ สิ่งอำนวยความสะดวกที่จะทำให้พึ่งตนเองได้มากขึ้น การศึกษาเพื่อจะนำไปสู่การทำงานการสร้างอาชีพมากขึ้น

เมื่อพิจารณาดัชนีมาตรฐานการพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการในภาพรวมระดับภาค โดยแบ่งออกเป็น 4 ภาค คือ 1) ภาคกลางและตะวันออก 2) ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ 3) ภาคเหนือ และ 4) ภาคใต้ พบว่า ภาคใต้มีคุณภาพชีวิตสูงสุด (ค่าเฉลี่ย 2.63) และภาคกลาง และตะวันออกมีคุณภาพชีวิตต่ำสุด (ค่าเฉลี่ย 2.50)

สรุป

กระบวนการพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการในทศวรรษหน้า (พ.ศ. 2561 – 2570)

ด้านสิทธิและความเท่าเทียม รัฐบาลและองค์กรคนพิการ ยังคงต้องเดินหน้าในการให้ข้อมูลความรู้ความเข้าใจถึงสิทธิของคนพิการว่า มีสิทธิเท่าเทียมกับบุคคลทั่วไปที่มีฐานะเป็นพลเมืองไทย และขอให้คนพิการหรือครอบครัวของคนพิการมาลงทะเบียนคนพิการเพื่อรับสิทธิเหล่านั้น เพื่อให้คนพิการได้รับการดูแลที่ถูกต้องทั้งทางร่างกาย จิตใจ

และการศึกษา เพื่อให้คนพิการเหล่านั้นพัฒนาศักยภาพของตนเอง จนสามารถพึ่งพาตนเองได้ในที่สุด ซึ่งในปีงบประมาณ 2556 สำนักงานส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการแห่งชาติ ได้ร่วมกับ มหาวิทยาลัยมหิดล ในการดำเนินการศึกษา เรื่อง “การติดตามการเข้าถึงสิทธิของคนพิการและการพัฒนารูปแบบระบบสวัสดิการที่ส่งเสริมการเข้าถึงสิทธิของคนพิการ” เพื่อดำเนินการสำรวจ วิเคราะห์ รวบรวม จัดเก็บ และนำเสนอข้อมูลสถานการณ์คุณภาพชีวิตของคนพิการ ตามมาตรฐานคุณภาพชีวิตคนพิการที่พัฒนาขึ้น ในลักษณะข้อมูล สารสนเทศ เพื่อนำเสนอต่อผู้บริหาร หน่วยงาน องค์กรที่เกี่ยวข้อง ตลอดจนเป็นข้อมูลในการกำหนดนโยบาย และจัดทำแผนงาน/โครงการเชิงบูรณาการเกี่ยวกับการส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการได้อย่างมีประสิทธิภาพ โดยดำเนินการในพื้นที่ 32 ตำบลนำร่องในพื้นที่ทั่วประเทศ จากผลการศึกษาดังกล่าว ได้มีข้อเสนอแนะที่สำคัญดังนี้ 1) ควรมีการขยายผลการเก็บข้อมูลคนพิการให้ครอบคลุมพื้นที่ทั่วประเทศ 2) ส่งเสริมและสนับสนุนให้มีการบูรณาการความร่วมมือกับหน่วยงาน องค์กร และภาคส่วนที่เกี่ยวข้องในระดับพื้นที่ ในรูปแบบของคณะทำงานเพื่อส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ และ 3) ควรมีการพัฒนาสารสนเทศด้านสถานการณ์คุณภาพชีวิตของคนพิการอย่างเป็นระบบ (กรมส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ, 2557) เพื่อสร้างการรับรู้สังคมที่บูรณาการเพื่อคนพิการและทุกคนในสังคม โดยให้คนพิการสามารถเข้าถึงและใช้ประโยชน์ได้จากสิทธิอย่างเท่าเทียมและเป็นธรรม และไม่เลือกปฏิบัติต่อคนพิการและผู้ดูแลคนพิการ มีบริการเพื่อให้คนพิการเข้าถึงสิทธิตามกฎหมายและตอบสนองความจำเป็นของคนพิการแต่ละประเภทเฝ้าระวังและป้องกันการแสวงหาประโยชน์ การใช้ความรุนแรงและการล่วงละเมิดต่อคนพิการ

ด้านสิ่งอำนวยความสะดวกสำหรับคนพิการ กองทุนให้กู้ยืมของคนพิการ และองค์กร

ปกครองส่วนท้องถิ่นซึ่งเป็นผู้อยู่ใกล้ชิดคนพิการมากที่สุด ต้องให้ความสำคัญ เพื่อสร้างสภาพแวดล้อม พัฒนาเทคโนโลยี และข้อมูลข่าวสาร ที่คนพิการสามารถเข้าถึงและใช้ประโยชน์ส่งเสริมให้องค์กรทุกภาคส่วนรวมถึงองค์กรธุรกิจเอกชนจัดให้คนพิการเข้าถึงและใช้ประโยชน์ได้จากสภาพแวดล้อม อาคาร สถานที่ และการคมนาคมขนส่ง รวมถึงจัดให้คนพิการเข้าถึงและใช้ประโยชน์ได้จากผลิตภัณฑ์ อุปกรณ์ และเครื่องช่วยความพิการ รวมถึงเทคโนโลยีสิ่งอำนวยความสะดวกเพื่อการดำรงชีวิตประจำวัน ตลอดจนเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร ข้อมูลข่าวสาร การสื่อสาร บริการโทรคมนาคม รวมถึงเทคโนโลยีสิ่งอำนวยความสะดวกเพื่อการสื่อสาร

ด้านกีฬาและนันทนาการ โดยการสร้างพลังอำนาจให้คนพิการสามารถเข้าถึงบริการต่างๆ ทั้งด้านการแพทย์ การศึกษา อาชีพและการมีงานทำ กีฬา การท่องเที่ยว ตลอดจนปรับปรุงกลไกด้านการเงิน การคลังและงบประมาณเพื่อการส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการให้มีประสิทธิภาพ และกระจายอำนาจสู่ท้องถิ่นภาคประชาสังคมและภาคส่วนอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องอย่างมีประสิทธิภาพ

ด้านสุขภาวะคนพิการ สำหรับกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับคนพิการโดยตรงนั้น ประเทศไทยได้มีการประกาศใช้พระราชบัญญัติส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการแห่งชาติ พ.ศ. 2550 และฉบับแก้ไข พ.ศ. 2556 พระราชบัญญัติฉบับนี้นับเป็นนวัตกรรมทางกฎหมายด้านการส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ โดยมีสาระทั้งในด้านการกำหนดมาตรการในการส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิต การสร้างกลไกเพื่อการคุ้มครองคนพิการในเชิงนโยบายไว้ในกฎหมาย เพื่อให้คนพิการได้รับสิทธิและโอกาส และการคุ้มครองจากรัฐ โดยให้คนพิการได้เข้าถึงและใช้ประโยชน์จากบริการต่างๆ จากสิ่งอำนวยความสะดวกอันเป็นสาธารณะ ตลอดจนสวัสดิการและความช่วยเหลือจากรัฐ ทั้งในด้านฟื้นฟูสมรรถภาพ

โดยกระบวนการทางการแพทย์ การศึกษา การอาชีพ การคุ้มครอง เพื่อมิให้มีการเลือกปฏิบัติโดยไม่เป็นธรรม การยอมรับและมีส่วนร่วมในกิจกรรมทางสังคม เศรษฐกิจ และการเมือง การเข้าถึงนโยบาย แผนงาน โครงการ กิจกรรม ข้อมูลข่าวสาร การสื่อสาร โทรคมนาคม บริการล่ามภาษามือ สิทธิในการเข้าไปใช้บริการสาธารณะ เช่นเดียวกับบุคคลทั่วไป การจัดสวัสดิการเบี้ยความพิการ การบริหารจัดการกองทุนเพื่อการพัฒนาคุณภาพชีวิตที่ดี และสิทธิในการได้รับการลดหย่อนภาษีสำหรับคนพิการและองค์กรคนพิการ หากพิจารณาถึงกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับคนพิการในด้านสุขภาพแล้วเราจะพบว่า มีพระราชบัญญัติหลักประกันสุขภาพ กำหนดให้บุคคลทุกคนมีสิทธิได้รับบริการสาธารณสุขที่มีมาตรฐานและมีประสิทธิภาพ เพื่อการสร้างเสริมสุขภาพ การป้องกันโรค การตรวจวินิจฉัยโรค การรักษาพยาบาล และการฟื้นฟูสมรรถภาพที่จำเป็นต่อสุขภาพ และการดำรงชีวิตสำหรับการเปลี่ยนแปลงในเชิงของกฎหมายดังกล่าวนำไปสู่การกำหนดนโยบายสาธารณะด้าน คนพิการที่สำคัญที่นำไปสู่การพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการอย่างเต็มที่และเป็นรูปธรรมในทุกๆ ระบบมากยิ่งขึ้น และที่สำคัญคือทำให้คุณภาพชีวิตของคนพิการดีขึ้น จากการได้รับการฟื้นฟูสมรรถภาพ การส่งเสริมศักยภาพ การคุ้มครองสิทธิ ตลอดจนการมีส่วนร่วมทางสังคม การได้รับบริการสาธารณะต่างๆ

ด้านการศึกษา พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 กำหนดให้บุคคลมีสิทธิและโอกาสเสมอกันในการรับการศึกษาขั้นพื้นฐานไม่น้อยกว่าสิบสองปีและรัฐต้องจัดให้ทั่วถึงและมีคุณภาพ โดยไม่เก็บค่าใช้จ่าย การจัดการศึกษาสำหรับบุคคลซึ่งมีความบกพร่องทางร่างกาย จิตใจ สติปัญญา อารมณ์ สังคม การสื่อสารและการเรียนรู้ หรือมีร่างกายพิการ หรือทุพพลภาพหรือบุคคล ซึ่งไม่สามารถพึ่งตนเองได้ หรือไม่มีผู้ดูแลหรือด้อยโอกาส ต้องจัดให้บุคคลดังกล่าวมีสิทธิ

และโอกาสได้รับการศึกษาขั้นพื้นฐานเป็นพิเศษ โดยให้จัดตั้งแต่แรกเกิดหรือเมื่อพบความพิการ โดยไม่เสียค่าใช้จ่าย และให้บุคคลดังกล่าวมีสิทธิได้รับสิ่งอำนวยความสะดวก สื่อ บริการ และความช่วยเหลืออื่นใดทางการศึกษา ตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่กำหนดในกฎกระทรวง การจัดการศึกษาสำหรับบุคคลซึ่งมีความสามารถพิเศษ ต้องจัดด้วยรูปแบบ ที่เหมาะสมโดยคำนึงถึงความสามารถของบุคคลนั้น และกฎหมายด้านการศึกษาที่สำคัญ ด้านคนพิการฉบับแรกของประเทศไทย เช่นเดียวกันก็คือ พระราชบัญญัติการจัดการศึกษาสำหรับคนพิการ พ.ศ. 2551 ซึ่งได้กำหนดสิทธิทางการศึกษาสำหรับคนพิการ โดยให้ได้รับการศึกษาโดยไม่เสียค่าใช้จ่ายตั้งแต่แรกเกิดหรือพบความพิการจนตลอดชีวิต พร้อมทั้งได้รับเทคโนโลยี สิ่งอำนวยความสะดวก สื่อ บริการและความช่วยเหลืออื่นใดทางการศึกษา สามารถเลือกบริการทางการศึกษา สถานศึกษา ระบบและรูปแบบการศึกษา โดยคำนึงถึงความสามารถ ความสนใจ ความถนัดและความต้องการจำเป็นพิเศษของบุคคลนั้น รวมถึงได้รับการศึกษาที่มีมาตรฐานและประกันคุณภาพการศึกษา รวมทั้งการจัดหลักสูตรกระบวนการเรียนรู้ การทดสอบทางการศึกษา ที่เหมาะสมสอดคล้องกับความต้องการจำเป็นพิเศษของคนพิการแต่ละประเภท และบุคคล

เอกสารอ้างอิง

- กระทรวงศึกษาธิการ. (2542). *พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542*. ค้นเมื่อ 26 เมษายน 2562 จาก <http://www.moe.go.th/main2/plan/p-r-b42-01.htm>
- กระทรวงศึกษาธิการ. (2551). *พระราชบัญญัติการจัดการศึกษาสำหรับคนพิการ พ.ศ. 2551*. ค้นเมื่อ 26 เมษายน 2562. จาก http://www.moe.go.th/moe/nipa/ed_law/p.r.g.edu35.pdf
- กรมส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ. (2557). *โครงการเสริมพลังคน pay to write my essay best custom writing service* พิการ สร้างโอกาสและความเท่าเทียมในสังคม ประจำปี 2557. ค้นเมื่อ 27 เมษายน 2562 จาก http://202.151.176.107/nep/bcms/?page_id=11
- เมฆินทร์ เมฆาวุฑฒ และ คณะ (2556), *รายงานการศึกษาฉบับสมบูรณ์ โครงการการส่งเสริมอาชีพและการมีงานทำของคนพิการตามพระราชบัญญัติส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ พ.ศ. 2550, สำนักงานส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ, กรุงเทพมหานคร.*

ด้านการออกสู่สังคม โดยการสร้างเสริมเจตคติเชิงสร้างสรรค์ต่อความพิการและคนพิการ โดยการสร้างเสริมความรู้ ความเข้าใจ และตระหนักรู้เกี่ยวกับศักดิ์ศรีของความเป็นมนุษย์ ศักยภาพ และการดำรงชีวิตอิสระ สิทธิ และหน้าที่ของคนพิการและส่งเสริมและสนับสนุนให้หน่วยงานภาครัฐและภาคเอกชนจัดกิจกรรมในการสร้างเสริมเจตคติ เชิงสร้างสรรค์ต่อความพิการ คนพิการ ความพิการ ผู้ดูแล ผู้ช่วยคนพิการ และครอบครัว

ด้านอาชีพและการจ้างแรงงาน โดยการสร้างความเข้มแข็งขององค์กรด้านคนพิการและเครือข่ายในการขับเคลื่อนการดำเนินงานด้านคนพิการอย่างเป็นระบบและมีประสิทธิภาพโดยการส่งเสริมและสนับสนุนให้มีการรวมตัว จัดตั้ง และสร้างความเข้มแข็ง ขององค์กรด้านคนพิการทุกประเภททั้งในระดับจังหวัดและท้องถิ่น ส่งเสริมและสนับสนุนทรัพยากร โดยเฉพาะด้านการเงิน และวิชาการ แก่องค์กรด้านคนพิการให้สามารถบริหารจัดการ รวมถึงส่งเสริมและคุ้มครองสิทธิตลอดจนจัดบริการให้แก่คนพิการได้อย่างมีมาตรฐานสนับสนุนให้องค์กรด้านคนพิการและเครือข่ายมีบทบาทเป็นส่วนหนึ่งของคณะกรรมการในทุกระดับและทุกมิติในฐานะหุ้นส่วนการพัฒนา

ศรัณญา ทิพย์อ้าย (2562), สถานการณ์คนพิการในประเทศไทย ปี 2560, ค้นเมื่อ 30 มีนาคม 2562 จาก <http://dep.go.th/Content/View/4199/1> กรุงเทพฯ: กรมส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา. (2550). พระราชบัญญัติส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ พ.ศ.2550และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2556. ค้นเมื่อ 25 เมษายน 2562 จาก <http://web.krisdika.go.th/data/law/law2/%CA74/%CA74-20-2550-a0001.htm>

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา. (2560). พระราชบัญญัติหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ พ.ศ. 2545 ค้นเมื่อ 25 เมษายน 2562 จาก <http://web.krisdika.go.th/data/law/law2/%CB29/%CB29-20-2545-a0001.pdf>